

# Activiteiten Sociëteit

**‘Kunst voor de Kost’ in Museum Dordrecht**

14

Uit: Harmonieus 2024-6

Op dinsdag 20 augustus 2024 bezochten we met ons elven de tentoonstelling 'Kunst voor de Kost' in het Dordrechts museum. Een achttal van ons ging met het openbaar vervoer, de anderen, één als chauffeur, twee, minder geschikt voor het openbaar vervoer, als passagier, per auto.

In het museum aangekomen wachtte ons in 'De Salon' de traditionele ontvangst met koffie en wat een paar dagen later een spierversterkend middel zou worden genoemd. Daarna een voortreffelijke rondleiding door mevrouw Door Groeneveld, ons bekend uit eerdere bezoeken, langs een groot aantal schilderstukken voornamelijk uit de tweede helft van de 19<sup>de</sup> eeuw toen de kunsthandel en kunstenaarsverenigingen een sterk stu-



rende rol gingen spelen. Sommige kunstenaars hadden het voordeel dat hun 'gebruikelijke' onderwerp goed verkoopbaar was, anderen maakten naast hun vrije werk schilderijen speciaal voor de commercie. Er moest immers brood op de plank! De tentoonstelling gaat dus over ondernemende kunstenaars en populaire schilderijen van onder anderen Jozef Israëls, Pyke Koch, Jacob Maris, Anton Mauve, Piet Mondriaan, Thérèse Schwartze, Ary Scheffer, Andreas Schelfhout, Willem Bastiaan Tholen, Jan Veth, Willem Witsen, en ook Henriette Ronner-Knip. Laatstgenoemde was een zeer gewilde schilderes van spelende katjes en hoe meer katjes op een schilderij hoe hoger de prijs!

Veel van hun hier geëxposeerde schilderijen gaan over in die tijd geliefde onderwerpen, zoals schemerige interieurs, romantische landschappen, schapen op de hei, stadsgezichten en in opdracht geschilderde portretten. Ze verkochten goed, er zijn er te veel van, zijn niet meer naar de huidige smaak en komen zelden uit het depot.

Ik geef nog een tweetal citaten die in het museum zijn te lezen. Piet Mondriaan schreef: 'Nu ben ik bezig met eenige schilderijtjes die ik verkopen kan; wel vervelend om dit te moeten doen daar 't naar de zin van de menschen moet wezen, maar 't is pecuniaie causa'. Jacob Maris: 'Verdomme, weer een stad met witte wolken'.

Een actueel voorbeeld van 'Kunst voor de Kos' maakt sinds kort deel uit van deze tentoonstelling. Het museum kocht namelijk zeer onlangs een met de vingers beschilderd bord van de Italiaanse schilder Mancini (1852-1930) waarmee hij een maaltijd betaalde.

Er blijven vragen over. Is de kunstenaar een ondernemer of een creatief genie? En hoe bepalend is de invloed van de kunsthandel en de smaak van het publiek?

Met deze discussie begonnen we aan een voortreffelijke lunch, wederom in "De Salon" waarbij overigens sprake was van een cultuuromslag. Er werd geen wijn gedronken! We gingen huiswaarts zoals we kwamen na dit door Geert van Etten perfect georganiseerde museumbezoek.



Museum.nl is Kunst voor de Kos